

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи
і виконання контрольної роботи
з дисципліни

ОПОДАТКУВАННЯ

*(для студентів 4 курсу галузі знань 0306 – «Менеджмент і адміністрування»
напряму 6.030601 – «Менеджмент» заочної форми навчання)*

**Харків
ХНАМГ
2012**

Методичні вказівки до самостійної роботи і виконання контрольної роботи з дисципліни «Оподаткування» (для студентів 4 курсу галузі знань 0306 – «Менеджмент і адміністрування» напряму 6.030601 – «Менеджмент» заочної форми навчання) / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад: В. Н. Циганок. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 39 с.

Укладач: асистент В. Н. Циганок

Рецензент: к. е. н., доц. Т. А. Пушкар

Затверджено на засіданні кафедри економіки підприємств міського господарства, протокол № 1 від 03.08.2011 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
Контрольні завдання і методичні вказівки до їх виконання.....	5
Самостійна навчальна робота студента.....	36
СПИСОК ДЖЕРЕЛ.....	38

ВСТУП

В умовах ринкової економіки податки відіграють значну роль як у формуванні фінансових ресурсів для створення матеріальних умов функціонування держави, так і її економічного зростання.

У системі заходів щодо стабілізації народного господарства та відновлення економічного зростання в Україні, усунення причин, що гальмують розвиток підприємницької діяльності всіх форм власності, прийнято Податковий Кодекс України й здійснюється подальше реформування податкової системи. В зміцненні податкової дисципліни в країні значну увагу приділяється підвищенню рівня роз'яснювальної роботи серед усіх верств населення з метою виховання цивілізованого ставлення до податків, запобігання несплаті податків та порушенню встановлених строків їх сплати.

Студенти вивчають дисципліну "Оподаткування підприємств", метою та завданням якої є формування знань з організації і функціонування податкової системи, проведення податкової політики в Україні, а також практичних навичок розрахунків і платежів сум податків до бюджетів.

Предметом вивчення є відносини держави й суб'єктів підприємницької діяльності з приводу формування фінансових ресурсів державного й місцевих бюджетів

Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни "Оподаткування підприємств" — 144 години (4 кредити).

КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

І

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ЇХ ВИКОНАННЯ

Контрольні завдання складаються з розв'язування п'яти задач. Варіант завдання встановлюється згідно з останньою цифрою залікової книжки студента. Виконуючи завдання, студент зобов'язаний вказати хід розв'язання, дати відповідні роз'яснення до розрахунків задач. Текст треба викладати чітко, без скорочення слів. У кінці контрольної роботи треба вказати перелік використаної літератури, дату виконання і підпис.

Студенту необхідно знати, що в Україні встановлені загальнодержавні та місцеві податки та збори.

До загальнодержавних належать податки та збори, що встановлені Податковим Кодексом України і є обов'язковими до сплати на всій території України.

До місцевих належать податки та збори, що встановлені відповідно до переліку і в межах граничних розмірів ставок, визначених Кодексом, рішеннями сільських, селищних і міських рад у межах їх повноважень, і є обов'язковими до сплати на території відповідних територіальних громад.

До загальнодержавних належать такі податки та збори:

- 1) податок на прибуток підприємств;
- 2) податок на доходи фізичних осіб;
- 3) податок на додану вартість;
- 4) акцизний податок
- 5) збір за першу реєстрацію транспортного засобу;
- 6) екологічний податок;

7) рентна плата за транспортування нафти й нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу й аміаку територією України;

8) рентна плата за нафту, природний газ і газовий конденсат, що видобувається в Україні;

- 9) плата за користування надрами;
- 10) плата за землю;
- 11) збір за користування радіочастотним ресурсом України;
- 12) збір за спеціальне використання води;
- 13) збір за спеціальне використання лісових ресурсів;
- 14) фіксований сільськогосподарський податок;
- 15) збір на розвиток виноградарства, садівництва й хмелярства;
- 16) мито;
- 17) збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну й теплову енергію, крім електроенергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками;
- 18) збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності.

До місцевих податків належать:

- 1) податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки;
- 2) єдиний податок.

До місцевих зборів належать:

- 1) збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності;
- 2) збір за місця для паркування транспортних засобів;
- 3) туристичний збір.

Місцеві ради обов'язково встановлюють податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, єдиний податок та збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності.

Податкове законодавство України ґрунтується на 11 принципах:

1) загальність оподаткування - кожна особа зобов'язана сплачувати встановлені цим Кодексом, законами з питань митної справи податки та збори, платником яких вона є згідно з положеннями цього Кодексу;

2) рівність усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації - забезпечення однакового підходу до всіх платників податків незалежно від соціальної, расової, національної, релігійної

приналежності, форми власності юридичної особи, громадянства фізичної особи, місця походження капіталу;

3) невідворотність настання визначеної законом відповідальності в разі порушення податкового законодавства;

4) презумпція правомірності рішень платника податку в разі якщо норма закону чи іншого нормативно-правового акта, виданого на підставі закону, або якщо норми різних законів чи різних нормативно-правових актів припускають неоднозначне (множинне) трактування прав й обов'язків платників податків або контролюючих органів, унаслідок чого є можливість прийняти рішення на користь як платника податків, так і контролюючого органу;

5) фіскальна достатність - встановлення податків та зборів з урахуванням необхідності досягнення збалансованості витрат бюджету з його надходженнями;

6) соціальна справедливість - установа податків та зборів відповідно до платоспроможності платників податків;

7) економічність оподаткування - встановлення податків та зборів, обсяг надходжень від сплати яких до бюджету значно перевищує витрати на їх адміністрування;

8) нейтральність оподаткування — установа податків та зборів у спосіб, який не впливає на збільшення або зменшення конкурентоздатності платника податків;

9) стабільність - зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки. Податки та збори, їх ставки, а також податкові пільги не можуть змінюватися протягом бюджетного року;

10) рівномірність і зручність сплати - встановлення строків сплати податків та зборів, виходячи із необхідності забезпечення своєчасного надходження коштів до бюджетів для здійснення витрат бюджету й зручності їх сплати платниками;

11) єдиний підхід до встановлення податків та зборів - визначення на законодавчому рівні всіх обов'язкових елементів податку.

Під час встановлення податку обов'язково визначаються такі елементи:

- платники податку;
- об'єкт оподаткування;
- база оподаткування;
- ставка податку;
- порядок обчислення податку;
- податковий період;
- строк і порядок сплати податку;
- строк і порядок подання звітності про обчислення і сплату податку.

Платниками податків визнаються фізичні особи (резиденти і нерезиденти України), юридичні особи (резиденти і нерезиденти України) та їх відокремлені підрозділи, які мають, одержують (передають) об'єкти оподаткування або провадять діяльність (операції), що є об'єктом оподаткування згідно з Кодексом або податковими законами, і на яких покладено обов'язок із сплати податків та зборів згідно з Кодексом. Кожний з платників податків може бути платником податку за одним або кількома податками та зборами.

Об'єктом оподаткування можуть бути майно, товари, доход (прибуток) або його частина, обороти з реалізації товарів (робіт, послуг), операції з постачання товарів (робіт, послуг) та інші об'єкти, з наявністю яких податкове законодавство пов'язує виникнення у платника податкового обов'язку.

База оподаткування - це фізичний, вартісний чи інший характерний вираз об'єкта оподаткування, до якого застосовують податкову ставку і який використовується для визначення розміру податкового зобов'язання. Basis оподаткування визнають конкретні вартісні, фізичні або інші характеристики певного об'єкта оподаткування. База оподаткування і порядок її визначення встановлені Податковим кодексом для кожного податку окремо.

Ставкою податку визнається розмір податкових нарахувань на (від) одиницю (одиниці) виміру бази оподаткування.

Обчислення суми податку здійснюється шляхом множення бази оподаткування на ставку податку.

Задача №1.

За даними таблиці 1 визначити, які торгові патенти необхідно придбати, в якій кількості і яку суму треба сплатити до бюджету за відповідні місяці. Вказати граничну дату сплати вартості торгового патенту.

Таблиця 1 — Показники діяльності

№ з/п	Найменування показника	в а р і а н т и									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	Підприємство в березні й квітні реалізує за готівкові кошти товари власного виробництва через магазин, вбудований в адміністративний корпус, фізичним особам, які перебувають з ним у трудових відносинах	+	—	—	+	+	—	—	+	—	+
2	Підприємство в березні й квітні реалізує за готівкові кошти товари власного виробництва через магазин, вбудований в адміністративний корпус, фізичним особам	—	+	+	—	—	+	+	—	+	-
3	Підприємство з 1 до 10 березня реалізує за готівкові кошти товари власного виробництва зі складу	—	—	—	+	—	—	+	+	—	+
4	Підприємство здійснює перукарські послуги в березні в районному центрі	+	—	—	+	+	—	—	+	—	-
5	Підприємство здійснює перукарські послуги в березні в м. Харкові	—	+	—	—	+	+	—	—	—	+
6	Підприємство в квітні здійснює торгівлю в м. Харкові за готівкові кошти хлібом і хлібобулочними виробами в спеціально обладнаному кіоску	+	—	+	—	—	+	+	+	—	-

№ з/п	Найменування показника	в а р і а н т и									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
7	Підприємство в квітні здійснює торгівлю в м. Харкові за готівкові кошти насінням овочевих культур у спеціально обладнаному кіоску	—	+	—	+	—	—	+	+	+	—
8	Підприємство в березні здійснює торгівлю в м. Харкові будівельними матеріалами з гуртового складу	+	—	+	—	+	—	+	—	+	
9	Підприємство в березні здійснює торгівлю в м. Харкові будівельними матеріалами з гуртового складу за готівкові кошти	—	+	—	+	—	+	—	—	+	+
10	Підприємство в квітні здійснює торговельно-виробничу діяльність — харчування працівників в	+	—	+	—	+	—	+	—	—	+
11	Підприємство в квітні здійснює торговельно-виробничу діяльність — харчування населення в їдальні	—	+	—	+	—	+	—	+	—	—
12	Підприємство в березні здійснює ремонт радіотелевізійної апаратури в сільській місцевості	+	—	—	+	—	+	+	—	+	—

Під час рішення задачі №1 необхідно врахувати, що згідно з Податковим Кодексом України (ст. 267 "Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності"), дозволено здійснювати лише за умови придбання торгового патенту такі види підприємницької діяльності:

- а) торговельна діяльність у пунктах продажу товарів;
- б) діяльність з надання платних побутових послуг за переліком, визначеним Кабінетом Міністрів України;
- в) торгівля валютними цінностями в пунктах обміну іноземної валюти;
- г) діяльність у сфері розваг (крім проведення державних грошових лотерей).

Не є платниками збору за провадження торговельної діяльності та діяльності з надання платних послуг такі суб'єкти господарювання:

- а) аптеки, що перебувають у державній та комунальній власності;
- б) розташовані в селах, селищах і містах районного значення підприємства й організації споживчої кооперації та торгово-виробничі державні підприємства робітничого постачання;

в) фізичні особи - підприємці, які провадять торговельну діяльність у межах ринків усіх форм власності;

е) суб'єкти господарювання, які провадять торговельну діяльність виключно з використанням таких видів товарів вітчизняного виробництва: хліб і хлібобулочні вироби; борошно пшеничне та житнє; сіль, цукор, олія соняшникова й кукурудзяна; молоко й молочна продукція, крім молока й вершків згущених із домішками і без них; продукти дитячого харчування; безалкогольні напої; морозиво; яловичина й свинина; свійська птиця; яйця; риба; ягоди й фрукти; мед та інші продукти бджільництва, бджолоінвентар і засоби захисту бджіл; картопля і плодоовочева продукція; комбікорм для продажу населенню;

є) суб'єкти господарювання, що реалізують продукцію власного виробництва фізичним особам, які перебувають з ними в трудових відносинах, через пункти продажу товарів, вбудовані у виробничі або адміністративні

приміщення, що належать такому суб'єкту;

До побутових послуг, що підлягають патентуванню відносяться:

- пошив тентів, чохлів, штор, драпувань;
- ремонт радіотелевізійної, аудіо - та відеоапаратури (крім структурних підрозділів, розташованих у сільській місцевості);
- заміна елементів живлення;
- перукарські послуги (тільки на території міст Києва й Севастополя, обласних центрів);
- прокат аудіо -, відеокасет, ОО-дисків;
- прокат автотранспортних засобів;
- прокат весільного вбрання і одягу для урочистих подій;
- фотопослуги та послуги фотолабораторій та ін.

З придбанням пільгового торгового патенту здійснюють торговельну діяльність виключно з використанням таких товарів (незалежно від країни їх походження):

а) товари повсякденного вжитку, продукти харчування, вироби медичного призначення для індивідуального користування, технічні та інші засоби реабілітації через торговельні установи, утворені з цією метою громадськими організаціями інвалідів;

б) насіння та посадкового матеріалу овочевих, баштанних, кормових та квіткових культур, кормових коренеплодів і картоплі і т.д.

Ставку збору за провадження торговельної діяльності та діяльності з надання платних послуг встановлюють сільські, селищні та міські ради з розрахунку на календарний місяць у відповідному розмірі від мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня календарного року з урахуванням місцезнаходження пункту продажу

Ставку збору за провадження торговельної діяльності (крім провадження торговельної діяльності нафтопродуктами, скрапленим та стиснутим газом із застосуванням пістолетних паливно-роздавальних колонок на стаціонарних, малогабаритних і пересувних автозаправних станціях, заправних пунктах) і

діяльності з надання платних послуг встановлено в таких межах:

а) на території міста Києва та обласних центрів - від 0,08 до 0,4 розміру мінімальної заробітної плати;

б) на території міста Севастополя, міст обласного значення (крім обласних центрів) і районних центрів - від 0,04 до 0,2 розміру мінімальної заробітної плати;

в) на території інших населених пунктів - до 0,1 розміру мінімальної заробітної плати.

Для визначення суми плати за торговий патент студент приймає верхню межу розміру мінімальної заробітної плати на 1 січня 2011 р.

Ставку збору за провадження торговельної діяльності з придбанням пільгового торгового патенту встановлено в розмірі 0,05 розміру мінімальної заробітної плат

Ставка збору за провадження торговельної діяльності із придбанням короткотермінового торгового патенту за один день становить 0,02 розміру мінімальної заробітної плати.

Збір сплачується у наступні строки:

а) за провадження торговельної діяльності з придбанням короткотермінового торгового патенту - не пізніше ніж за один календарний день до початку провадження такої діяльності;

б) за провадження торговельної діяльності (крім торговельної діяльності з придбанням короткотермінового торгового патенту), діяльності з надання платних послуг, здійснення торгівлі валютними цінностями - щомісяця не пізніше 15 числа, який передує звітному місяцю;

Строк дії торгового й пільгового патенту, крім короткотермінового торгового патенту та торгового патенту на здійснення діяльності у сфері розваг, становить 60 календарних місяців.

Строк дії короткотермінового торгового патенту становить від одного до п'ятнадцяти календарних днів.

Задача №2.

Визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету за звітний місяць, виходячи з переліку господарських

Таблиця 2 – Вихідна інформація (варіанти 1 – 5) операцій, наведеного в табл. 2 і 3.

№ з/п	Найменування операції	1		2		3		4		5	
		Минулий	Звітний	Минулий	Звітний	Минулий	Звітний	Минулий	Звітний	Минулий	Звітний
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Надійшли на банківський рахунок кошти у вигляді штрафів за невиконання умов контракту	200	400	-	100	250	-	150	500	-	50
2	Підписані акти виконання ремонтно-будівельних робіт для замовника "Д" за договірною ціною	2400	1200	-	3600	1200	2400	1800	3600	3600	4800
3	Відвантажені товари покупцю "А"	3600	-	1200	2400	-	3600	600	1200	480	3000
4	Надійшли кошти за товари від покупця "А"	1200	2400	1000	3600	-	3600	-	1800	-	5400
5	Перераховані кошти за сировину постачальнику Б як передоплата (одержано податкову накладну)	3200	-	-	3000	600	1800	4800	-	1200	2400
6	Оприбуткована сировина від постачальника Б	-	3200	3000	4800	-	3000	-	5400	-	3840

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
7	Надійшли кошти у вигляді авансу від замовника "В"	-	5400	600	-	4800	-	-	6000	7200	-
8	Виконані роботи за контрактом із замовником "В" (підписані акти)	-	6000	-	6000	-	5400	2400	3600	-	9000
9	Передано майно підприємству орендарю згідно з договором оперативного лізингу	-	1000	1500	2000	-	-	1800	1500	-	1400
10	Оприбутковано матеріальні цінності для виробничого використання від постачальника Г	1200	5600	960	600	600	840	400	1250	-	960
11	Перераховані кошти постачальнику "Г" (одержана податкова накладна)	1200	4200	-	1560	600	-	-	-	840	-

Таблиця 3 – Вихідна інформація (варіанти 6 – 10)

№ з/п	Найменування операції	6		7		8		9		10	
		Минулий	Звітний	Минулий	Звітний	Минулий	Звітний	Минулий	Звітний	Минулий	Звітний
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Надійшли на банківський рахунок кошти у вигляді штрафів за невиконання умов контракту	1100	-	400	480	-	490	595	545	300	110
2	Підписані акти виконання ремонтно-будівельних робіт для замовника "Д" за договірною ціною	-	2400	1200	6000	1440	1920	-	5400	2400	3000
3	Відвантажені товари покупцю "А"	1800	4800	-	5400	-	6000	2400	7200	-	9000
4	Надійшли кошти за товари від покупця "А"	1800	-	1000	4400	-	-	1200	8400	3600	9000
5	Перераховані кошти за сировину постачальнику Б як передплата (одержано податкову накладну)	-	3000	3600	2400	1800	5400	-	6000	1200	4800
6	Оприбуткована сировина від постачальника Б	-	5400	2400	3600	1200	6000	-	6600	-	6000
7	Надійшли кошти у вигляді авансу від замовника "В"	6000	-	4800	-	-	-	7200	9000	-	8400

Продовження табл. 3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
8	Виконані роботи за контрактом із замовником "В" (підписані акти)	-	7200	-	9000	7200	8400	-	-	-	12000
9	Передано майно підприємству орендарю згідно з договором оперативного лізингу	1600	-	2500	-	-	3000	-	-	-	4000
10	Оприбутковано матеріальні цінності для виробничого використання від постачальника "Г"	1200	-	-	1200	2000	-	-	840	1400	1600
11	Перераховані кошти постачальнику "Г" (одержана податкова накладна)	-	1440	1440	-	-	2400	-	960	-	3600

Об'єктом оподаткування податком на додану вартість є операції платників податку з:

а) постачання товарів, місце постачання яких розташоване на митній території України, в тому числі операції з передачі права власності на об'єкти застави позичальнику (кредитору), на товари, що передаються на умовах товарного кредиту, а також з передачі об'єкта фінансового лізингу в користування лізингоотримувачу/орендарю;

б) постачання послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України і т. д.

Сума ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету за звітний місяць, визначається як різниця між сумами податкових зобов'язань і податкового кредиту. Податкове зобов'язання і податковий кредит за окремими операціями визначаються за правилами "першої події".

Податкове зобов'язання становить 20 відсотків від бази оподаткування та додається до ціни товарів/послуг. Згідно з Перехідними положеннями Податкового Кодексу України (розділ XX підрозділ 2 "Особливості справляння податку на додану вартість") встановлено, що за податковими зобов'язаннями з ПДВ, що виникли: з 1 січня 2011 року до 31 грудня 2013 року включно ставка податку становить 20 відсотків; з 1 січня 2014 року - 17 відсотків

Згідно зі ст. 187.1. датою виникнення податкових зобов'язань з постачання товарів/послуг вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

а) дата зарахування коштів від покупця/замовника на банківський рахунок платника податку як оплата товарів/послуг, що підлягають постачанню, а в разі постачання товарів/послуг за готівку — дата оприбуткування коштів у касі платника податку, а в разі відсутності такої — дата інкасації готівки в банківській установі, що обслуговує платника податку;

б) дата відвантаження товарів, а в разі експорту товарів (дата оформлення митної декларації, що засвідчує факт перетинання митного кордону України, оформлена відповідно до вимог митного законодавства, а для послуг - дата

оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку.

Вихідна інформація задачі містить дані за операціями як минулого, так і звітного місяця. Якщо перша подія відбулась у минулому місяці, то це означає, що податкове зобов'язання платник податку відобразив у цьому періоді. В звітному місяці, за такою операцією податкове зобов'язання не виникає, якщо сума операції не перевищує суми минулого місяця. В разі перевищення суми операції в звітному місяці податкове зобов'язання необхідно визначити тільки виходячи з перевищення.

Слід пам'ятати, що згідно зі ст.188.1. база оподаткування операцій з постачання товарів/послуг визначається виходячи з їх договірної (контрактної) вартості, але не нижче звичайних цін, з урахуванням загальнодержавних податків та зборів.

Обсяги операцій задачі №1 характеризуються не тільки договірними цінами, а й цінами продажу, тобто такими, які включають ПДВ.

Якщо обсяг операції характеризується договірною ціною ($C_{дог}$), то податкове зобов'язання (Z_n) визначається за формулою

$$Z_n = C_{дог} \times (C_n \div 100T), \quad (1)$$

де C_n – ставка ПДВ в %.

Якщо обсяг операції характеризується ціною продажу ($C_{пр}$), то податкове зобов'язання визначається за формулою

$$Z_n = \frac{C_{пр} \times \frac{C_n}{100}}{1 + \frac{C_n}{100}}. \quad (2)$$

Студенту необхідно знати, що не є об'єктами оподаткування (ст. 196 Кодексу), наприклад, операції:

- передачі майна в схов (відповідальне зберігання);
- передачі майна в лізинг (оренду), крім передачі у фінансовий лізинг;

— повернення майна зі схову (відповідального зберігання) його власнику, а також майна, попередньо переданого в лізинг (оренду) лізингодавцю (орендодавцю), крім переданого у фінансовий лізинг;

— нарахування та сплати процентів або комісій у складі орендного (лізингового) платежу в межах договору фінансового лізингу;

— виплат у грошовій формі заробітної плати (інших прирівняних до неї виплат);

— виплат дивідендів;

Деякі операції звільнені від оподаткування ПДВ (ст. 197).

Визначаючи податковий кредит, слід враховувати, що він пов'язується з придбанням товарів, робіт чи послуг для господарських операцій. Обов'язковою умовою формування податкового кредиту є наявність податкової накладної.

Задача № 3. За даними табл.4 визначити доходи, витрати й суму податку на прибуток за квартал.

Сукупна балансова вартість всіх груп основних засобів на початок звітного року становила 104,1 тис. грн.

Задачу № 3 треба розв'язувати з урахуванням правил, встановлених Податковим кодексом України (Розділ 111. ст.134 "Податок на прибуток підприємств").

Об'єктом оподаткування є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом зменшення суми доходів звітного періоду на собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг та суму інших витрат звітного податкового періоду.

Доходи, що враховуються при обчисленні об'єкта оподаткування складаються з:

— доходу від операційної діяльності;

— інших доходів,

Інші доходи включають:

— загальновиробничі витрати:

а) витрати на управління виробництвом (оплата праці працівників апарату управління цехами, дільницями відповідно до законодавства тощо; внески на соціальні заходи й медичне страхування працівників апарату управління цехами, дільницями; витрати на оплату службових відряджень персоналу цехів, дільниць тощо);

б) амортизація основних засобів загальновиробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення;

в) амортизація нематеріальних активів загальновиробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення;

г) витрати на утримання, експлуатацію та ремонт, страхування, оперативну оренду основних засобів, інших необоротних активів загальновиробничого призначення;

г) витрати на вдосконалення технології та організації виробництва (оплата праці та внески на соціальні заходи працівників, зайнятих удосконаленням технології та організації виробництва, поліпшенням якості продукції, підвищенням її надійності, довговічності, інших експлуатаційних характеристик у виробничому процесі; витрати матеріалів, придбаних комплектувальних виробів і напівфабрикатів, оплата послуг сторонніх організацій);

д) витрати на опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення та інші послуги з утримання виробничих приміщень;

е) витрати на обслуговування виробничого процесу (оплата праці загальновиробничого персоналу; внески на соціальні заходи; медичне страхування робітників і працівників апарату управління виробництвом відповідно до законодавства; витрати на здійснення технологічного контролю за виробничими процесами та якістю продукції, робіт, послуг);

е) витрати на охорону праці, техніку безпеки, понесені відповідно до законодавства;

к) інші загальновиробничі витрати (внутрішньозаводське переміщення матеріалів, деталей, напівфабрикатів, інструментів зі складів до цехів і готової продукції на склади); нестачі незавершеного виробництва, нестачі й втрати від псування матеріальних цінностей у цехах у межах норм природного убутку згідно з затвердженими галузевими міністерствами та погодженими Міністерством фінансів України нормативами;

- доходи у вигляді дивідендів, отриманих від нерезидентів;
- доходи від операцій оренди/лізингу;
- суми штрафів та/або неустойки чи пені, фактично отримані за рішенням сторін договору або відповідних державних органів, суду;
- вартість товарів, робіт, послуг, безоплатно отриманих платником податку в звітному періоді, визначена на рівні не нижче звичайної ціни;
- суми безповоротної фінансової допомоги, отриманої платником податку в звітному податковому періоді;
- суми безнадійної кредиторської заборгованості;
- суми дотацій, субсидій, капітальних інвестицій із фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування або бюджетів, отримані платником податку;
- доход від реалізації необоротних матеріальних активів та ін.

Для визначення об'єкта оподаткування не враховуються такі доходи:

- сума попередньої оплати та авансів, отримана в рахунок оплати товарів, виконаних робіт, наданих послуг;
- суми податку на додану вартість, отримані/нараховані платником податку на додану вартість, на вартість продажу товарів, виконаних робіт, наданих послуг;
- дивіденди, отримані платником податку від інших платників податку - емітентів корпоративних прав;
- вартість основних засобів, безоплатно отриманих платником податку з метою здійснення їх експлуатації в таких випадках:

а) якщо такі основні засоби отримані за рішенням центральних органів виконавчої влади;

б) у разі отримання спеціалізованими експлуатуючими підприємствами об'єктів енергопостачання, газо- і теплозабезпечення, водопостачання, каналізаційних мереж відповідно до рішень місцевих органів виконавчої влади та виконавчих органів рад, прийнятих у межах їх повноважень;

в) у разі отримання підприємствами комунальної власності об'єктів соціальної інфраструктури, що перебували на балансі інших підприємств та утримувалися за їх рахунок.

Доход від надання послуг і виконання робіт визнається за датою складення акта або іншого документа, оформленого відповідно до вимог чинного законодавства, який підтверджує виконання робіт або надання послуг. Доход від реалізації товарів визнається за датою переходу покупцеві права власності на такий товар.

Витрати, що формують собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг, визнаються витратами того звітного періоду, в якому визнано доходи від реалізації таких товарів, виконаних робіт, наданих послуг.

Інші витрати визнаються витратами того звітного періоду, в якому вони були здійснені, з урахуванням того, що датою здійснення витрат, нарахованих платником податку у вигляді сум податків та зборів, вважається останній день звітного податкового періоду, за який здійснюється нарахування податкового зобов'язання з податку та збору;

Не включаються до складу витрат:

— витрати на придбання, виготовлення, будівництво, реконструкцію, модернізацію та інше поліпшення основних засобів та витрати, пов'язані з видобутком корисних копалин, а також з придбанням (виготовленням) нематеріальних активів, які підлягають амортизації згідно зі статтями;

— вартість торгових патентів,

— витрати на утримання органів управління об'єднань платників податку, включаючи утримання материнських компаній, які є окремими юридичними особами;

— дивіденди, та ін.

Згідно з Перехідними положеннями Податкового Кодексу України (розділ XX підрозділ 4 "Особливості справляння податку на прибуток підприємств") ставки податку на прибуток підприємств установлені в таких розмірах:

з 1 квітня 2011 року по 31 грудня 2011 року включно - 23 відсотка;

з 1 січня 2012 року по 31 грудня 2012 року включно - 21 відсоток;

з 1 січня 2013 року по 31 грудня 2013 року включно - 19 відсотків;

з 1 січня 2014 року - 16 відсотків.

Податок нараховується платником самостійно за встановленою ставкою від податкової бази, якою визнається грошове вираження прибутку як об'єкта оподаткування.

Задача № 4.

За даними табл. 5 розрахувати суму податку на доход працівника за звітний місяць.

Таблиця 5 — Вихідна інформація.

№ з/п	Показники	в а р і а н т и									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Підписані акти виконання робіт, послуг	1500	1200	3000	2400	6000	4800	12000	9600	14000	9000
2	Матеріальні витрати, пов'язані з, виконанням робіт і наданням послуг	375	300	750	600	1500	1200	3000	2400	6000	2250
3	Нарахована заробітна плата працівникам	125	100	250	200	500	400	1000	800	2000	750
4	Сплачена заробітна плата працівникам	100	80	200	160	400	320	800	640	1600	600
5	Витрати на модифікацію основних фондів (обладнання)	4,5	3,5	9,0	7,0	18	14	36	28	72	27
6	Нарахована сума лізингового платежу за договором оперативного лізингу	42	34	84	68	168	136	336	272	672	252
7	Нарахований єдиний соціальний внесок	46	37	92	74	185	148	370	296	740	277
8	Витрати на утримання органів управління асоціації	15	12	30	24	60	48	120	96	240	90
9	Надійшла сума попередньої оплати в рахунок надання послуг	10,0	20,0	10,0	8,0	20,0	16,0	40,0	32,0	80,0	30,0

Продовження табл. 5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
10	Витрати на сплату послуг комерційних банків	18,0	14	36	28	72	56	144	112	228	108
11	Адміністративні витрати, спрямовані на обслуговування та управління підприємством:	52	42	54	44	64	68	78	116	126	86
12	Витрати на обслуговування виробничого процесу (оплата праці загальнопромислового персоналу; внески на соціальні заходи)	7	6	14	12	28	48	56	96	112	42
13	Витрати на сплату штрафів, пені, неустойок	6	5	12	11	24	20	48	40	96	36
14	Податок на землю	4	3	8	6	16	12	32	24	64	24
15	Відвантажений токарний станок по купцю	8	11	14	13	12	15	16	17	18	19
16	Витрати на модернізацію обладнання	10	8	20	16	40	32	80	64	160	60
17	Суми дотацій, отримані платником податку	45	52	48	55	58	62	65	68	71	75
18	Одержано суми коштів від сплати штрафів і неустойок	9	7	118	14	36	28	72	56	144	54
19	Одержано безоплатної фінансової допомоги	30	24	60	48	120	96	240	192	480	180

Продовження табл. 5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
20	Понесені витрати на дослідження ринку (маркетинг)	8	6	16	12	32	24	64	48	128	64
21	Здійснені витрати на придбання ліцензій та інших спеціальних дозволів (виданих державними органами для провадження господарської діяльності)	14	14	8	8	16	16	32	32	64	48
22	Понесені витрати в зв'язку із придбанням робіт у фізичної особи — підприємця, що сплачує єдиний податок	11	9	22	18	44	36	88	72	176	66
23	Амортизація виробничих основних засобів	13	13	26	26	52	52	104	104	208	78

Задача № 4.

За даними табл. 5 розрахувати суму податку на доход працівника за звітний місяць.

Таблиця 5 — Вихідна інформація.

№ з/п	Виплати за звітний місяць	в а р і а н т и									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	Нарахована заробітна плата за виконання трудових зобов'язань	1136,0	1138,4	3140,8	2142,0	3143,2	1144,4	3145,6	3146,8	2148,0	3149,2
2	Нарахована премія	110,0	-	112,0	-	114,0	-	115,0	116,0	117,0	118,0
3	Нараховані виплати за роботу за сумісництвом	76,0	75,0	76,5	77,0	77,2	77,5	77,8	78,0	77,9	76,9
4	Нараховані дивіденди на акції	150,0	100,0	-	190,0	-	200,0	-	-	250,0	300,0
5	Виплачена матеріальна допомога	290,0	411,0	210,0	200,0	190,0	300,0	350,0	250,0	360,0	340,0
6	Видано подарунок до професійного свята	145,0	146,0	147,0	148,0	149,0	149,6	145,5	146,5	147,0	48,5
7	Перераховані пожертвування до неприбуткових організацій за заявою працівника (будинку маляти)	100	70	-	80	-	150	90	50	55	60
8	Здійснено плату за навчання в закладі вищої освіти	-	2100	2500	-	-	6200	5000	-	4000	3000
9	Вартість безоплатно наданого лікувально-профілактичного харчування за нормами	250	190	185	280	320	—	—	210	—	—
10	Виплачені аліменти згідно з рішенням суду	500,0	-	-	600,0	550,0	-	450,0	400,0	650,0	
11	Виплачена заробітна плата за минулі місяці	2136,0	2138,4	2140,8	2142,0	2143,2	2144,4	2145,6	2146,8	2148,0	2149,2

Задачу №4 необхідно розв'язувати на підставі Податкового Кодексу України (Розділ ІV ст.162 "Податок на доходи фізичних осіб").

У цьому разі об'єктом оподаткування резидента є: загальний місячний оподатковуваний дохід;

До загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку не включаються такі доходи:

- кошти, отримані платником податку на відрядження
- вартість безоплатного лікувально-профілактичного харчування, молока або рівноцінних йому харчових продуктів, газованої солоної води, мийних і знешкоджувальних засобів, а також спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту, якими роботодавець забезпечує платника податку відповідно до Закону України "Про охорону праці", спеціального (форменого) одягу та взуття, що надається роботодавцем у тимчасове користування платнику податку, який перебуває з ним у трудових відносинах
- аліменти, що виплачуються платнику податку згідно з рішенням суду і т. д. (ст. 165)

Загальний місячний оподатковуваний дохід складається з суми оподатковуваних доходів, нарахованих (виплачених, наданих) протягом звітного місяця (ст. 164).

Під час нарахування (надання) доходів у будь-якій негрошовій формі (наприклад, подарунків) базою оподаткування є вартість такого доходу, розрахована за звичайними цінами, помножена на коефіцієнт, який обчислюється за формулою (3):

$$K = 100 : (100 - Sp), \quad (4)$$

де K - коефіцієнт;

Sp - ставка податку, встановлена для цих доходів на момент їх нарахування.

Під час нарахування доходів у формі заробітної плати база оподаткування визначається як нарахована заробітна плата, зменшена на суму єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, який сплачуються за

рахунок заробітної плати працівника, а також на суму податкової соціальної пільги за її наявності.

Згідно зі ст. 169 платник податку має право на зменшення суми загального місячного оподаткованого доходу, отриманого від одного роботодавця у вигляді заробітної плати, на суму податкової соціальної пільги. До 31 грудня 2014 року податкова соціальна пільга надається в розмірі, що дорівнює 50 відсоткам розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (в розрахунку на місяць), встановленому законом на 1 січня звітного податкового року, - для будь-якого платника податку. Таким чином, податкова соціальна пільга в 2011 р. дорівнює 470,5 грн.

Податкова соціальна пільга застосовується до доходу, нарахованого на користь платника податку протягом звітного податкового місяця як заробітна плата (інші прирівняні до неї відповідно до законодавства виплати, компенсації та винагороди), якщо його розмір не перевищує суми, що дорівнює розміру місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помноженого на 1,4 та округленого до найближчих 10 гривень (в 2011 р - 1320 грн.).

Ставка податку становить 15 відсотків від бази оподаткування щодо доходів, одержаних у формі заробітної плати, інших заохочувальних і компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, які виплачуються (надаються) платнику в зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами.

У разі якщо загальна сума отриманих платником податку в звітному місяці доходів перевищує десятикратний розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного податкового року, ставка податку становить 17 відсотків суми перевищення.

Задача №5.

Визначити суму плати за землю на поточний рік, виходячи з даних табл.6, 7, 8.

Таблиця 6 — Площа земельної ділянки у власності (користуванні) підприємства

№ з/п	Показники	Площа земельної ділянки, кв.м									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	Призначення землі за межами населеного пункту:	2000		1800		2300	2100	1700	1900	2500	2400
	а) надані для розміщення об'єктів енергетики; б) для промисловості	—	1600	—	1500	—	—	—	—	—	—
2	Землі сільськогосподарського призначення:	1500	1000				2000	3000	4000		5000
	а) рілля; б) пасовища	—	—	2000	3000	4000	—	—	—	5000	—
3	Призначення землі в межах населеного пункту:	500	650	700	800	350	350	400	500	950	250
	а) для виробничих і адміністративних будівель; б) для житлового фонду;					400	500		500		300
	в) для сільськогосподарського виробництва	1000	1800	2000	2500	—	—	500	—	800	—

№ з/п	Показники	Варіанти									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	Базова вартість 1 кв.м землі, грн. на 1.04.1996 р.	85,16	69,21	85,16	78,15	85,16	57,12	59,14	47,18	49,17	48,25
2	Зональний коефіцієнт	3,62	2,55	2,80	3,50	1,55	1,50	1,0	1,0	1,50	1,0
3	Інтегральний локальний коефіцієнт	1,228	1,312	1,352	1,194	1,552	1,145	1,05	1,04	1,18	1,1
4	Коефіцієнт функціонального використання ділянки	0,70	0,65	1,21	0,75	0,65	1,50	2,5	2,61	1,15	3,0

№ з/п	Категорії землі	Грошова оцінка землі, грн. за 1га	Ставки податку, %
1	Землі сільськогосподарського	1.01.1995: 7577 2310 1810 36445	0,1
	призначення:		
	— рілля		
	— сіножаті		
2	Землі за межами населених пунктів: — промисловості, транспорту й зв'язку	на 1.01.1997: 7754	5
3	Ставка податку за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких проведено (незалежно від	для населеного пункту студент розраховує	1

Відповідно до Земельного кодексу України (ст.36) за використання землі землекористувачі щорічно сплачують плату за землю у вигляді земельного податку або орендної плати, що визначаються залежно від якості й місцеположення місцевої ділянки, виходячи з кадастрової оцінки земель.

Плата за землю здійснюється з метою формування джерела коштів для фінансування заходів з раціонального використання та охорони земель, підвищення родючості ґрунтів, відшкодування витрат власників землі й землекористувачів, пов'язаних з господарюванням на землях вищої якості, ведення земельного кадастру, здійснення землеустрою та моніторингу земель, проведення земельної реформи й інфраструктури населених пунктів.

Згідно з розділом XIII Податкового Кодексу України "Плата за землю" (ст.169) платниками цього податку є:

- власники земельних ділянок, земельних часток (паїв);
- землекористувачі.

Об'єктами оподаткування є:

- земельні ділянки, які перебувають у власності або користуванні;
- земельні частки (паї), які перебувають у власності.

Базою оподаткування можуть бути:

— нормативна грошова оцінка земельних ділянок з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного відповідно до порядку, встановленого цим розділом;

— площа земельних ділянок, нормативну грошову оцінку яких не проведено.

Студент розмір земельного податку визначає, виходячи з розміру земельної ділянки, нормативної грошової оцінки землі й ставки податку.

Ставка податку — це законодавчо визначений річний розмір плати встановленої вартості одиниці площі оподатковуваної земельної ділянки.

Розрахунок земельного податку здійснюють за формулою

$$Pз = Дз \times Ц \times Сн, \quad (3)$$

де $Дз$ — площа оподатковуваної ділянки землі (табл.6);

$Ц$ — нормативна грошова оцінка землі, грн./га (розрахувати на підставі даних табл.6 і коефіцієнтів індексації);

$Сн$ — ставка земельного податку у відсотках від грошової оцінки (табл.8).

Грошова оцінка землі в населених пунктах визначається, виходячи з базової вартості 1 кв. м землі з урахуванням коефіцієнтів, що встановлюються залежно від місця розташування і функціонального використання ділянки (табл.7), а також коефіцієнтів індексації. На практиці в місцевому Управлінні (відділі) земельних ресурсів надається довідка за даними земельного кадастру. За рішенням місцевих рад грошова оцінка землі може змінитися як у частині базової вартості, так і через зміну локальних земельних коефіцієнтів і коефіцієнта функціонального використання земельної ділянки.

Нормативна грошова оцінка землі щороку підлягає індексації станом на 1 січня поточного року. Коефіцієнт індексації нормативної грошової оцінки земель застосовується кумулятивно залежно від дати проведення нормативної грошової оцінки земель. Виконуючи роботу, студент враховує коефіцієнти індексації, що були встановленої листом Держкомзему від 11.01.2011 р. № 344/22/6—11.

Ним встановлено, що нормативну грошову оцінку земель населених пунктів, яку проведено станом на 01.04.96 р., земель сільськогосподарського призначення, котру здійснено станом 01.07.95р., та земель несільськогосподарського призначення за межами населених пунктів, яку проведено станом на 01.01.97 р. необхідно індексувати на коефіцієнт 3,2.

Сума земельного податку коригується залежно від мети використання землі. Наприклад, податок за ділянки, зайняті житловим фондом, індивідуальними гаражами, господарськими будівлями й спорудами визначається у розмірі 3-х відсотків від суми земельного податку.

Податок за земельні ділянки (в межах і за межами населених пунктів), надані для розміщення об'єктів енергетики, які виробляють електричну енергію з відновлюваних джерел енергії, стягується у розмірі 25 відсотків від суми земельного податку.

Ставки земельного податку за сільськогосподарські угіддя, що використовуються за призначенням, не змінюються незалежно від того, до якої категорії земель вони належать. Це означає, що для сільгоспугідь, які розміщені навіть у населених пунктах, застосовується ставка податку не для земель населених пунктів, а для сільгоспугідь.

Земельний податок сплачується платниками (крім громадян і виробників сільськогосподарської та рибної продукції) за базовий податковий (звітний) період, який дорівнює календарному місяцю, щомісячно протягом 30 календарних днів, наступних за останнім календарним днем останнього місяця.

Юридичні особи самостійно обчислюють суму земельного податку. Вони щороку станом на 1 січня подають державній податковій інспекції до 1 лютого розрахунок за встановленою ДПАУ формою.

Самостійна навчальна робота студента

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння матеріалом дисципліни, придбання необхідних умінь і навичок під час, вільний від обов'язкових занять. Під час такої роботи використовують навчальну й спеціальну літературу, а також тексти лекцій. Навчальною самостійною роботою студента заочної форми навчання є виконання контрольної роботи у вигляді розв'язування задач.

Розподіл часу самостійної роботи

№ з/п	Найменування теми	Обсяг у годинах
		заочне навчання
	ЗМ 1. Теоретичні основи оподаткування	32
1	Тема1. Сутність податків. Функції податків..	4
2.	Тема2. Принципи оподаткування.	6
3	Тема3. Класифікація об'єктів оподаткування. Джерела та способи сплати податків.	5
4	Тема 4. Класифікація податків.	5
5	Тема 5. Місцеві податки та збори	12
	5.1 Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	4
	5.2. Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності	6
	5.3. Збір за місця для паркування транспортних засобів. Туристичний збір.	2
	ЗМ 2. Непряме оподаткування.	30
6	Тема 1. Акцизний збір	12
7	Тема 2.Податок на додану вартість.	20
	ЗМ 3. Пряме оподаткування	68
8	Тема1. Податок на прибуток підприємств:	15
9	Тема 2. Податок на доходи фізичних осіб	15
10	Тема 3. Податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів.	2
11.	Тема 4. Плата за землю	16
12.	Тема 5. Екологічний податок	5
13	Тема 6. Рентна плата	3

Продовження

№ з/п	Найменування теми	Обсяг у годинах
		заочне навчання
14	Тема 7. Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу	3
15	Тема 8. Збір за спеціальне використання води	4
16	Тема 9. Інші збори: Збір за спеціальне використання лісових ресурсів. Збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства	3
17	Тема 10. Плата за користування надрами. Збір за спеціальне використання лісових ресурсів	2
	Разом	130

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р./Голос України. — 4 грудня, 2010р.
2. Земельний кодекс України // Все про бухгалтерський облік. — 2002.— № 23. — С. 2 — 38.
3. Закон України «Про систему оподаткування» від 25.06.1991 р. із змінами і доповненнями // Все про бухгалтерський облік, 19 липня 1999 р.
4. Закон України «Про Державну податкову службу в Україні від 26.01 1993 року із змінами і доповненнями // Все про бухгалтерський облік, 19 липня 1999 р.
5. Закон України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами і державними цільовими фондами» від 21.12.2000 р. // Все про бухгалтерський облік, 8 жовтня 2001 р.
6. Закон України «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності» від 23.03.1996 р. // Все про бухгалтерський облік, 25 січня 1999 р.
7. Закон України «Про податок на додану вартість» від 03.04.1997 р. із змінами і доповненнями // Все про бухгалтерський облік. — 2007 р.— № 70.
8. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 22.05.1997 р. із змінами і доповненнями // Все про бухгалтерський облік. - 2009 р.-№ 54.
9. Закон України «Про плату за землю» від 19.09.1996 р. // Урядовий кур'єр, 19 жовтня 1996 р.
10. Декрет Кабінету Міністрів України «Про акцизний збір» від 26.12.1992 р. із змінами і доповненнями // Все про бухгалтерський облік, 16 липня 2001р.
11. Закон України «Про податок з доходів фізичних осіб» // Все про бухгалтерський облік. - 2009 р.- № 79.
12. Кизилова Л. О., Кизилів Г. І., Шкурко О. В. Конспект лекцій з дисципліни «Оподаткування підприємств», Харків: ХНАМГ, 2007 . - 163 с.
13. Кизилова Л. О., Кизилів Г. І. Оподаткування підприємств. Ч. 1. Теоретичні та організаційні основи оподаткування. Навчальний посібник. 2-е вид - Харків: ХНАМГ, 2008. - 145 с.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи
і виконання контрольної роботи
з дисципліни

«ОПОДАТКУВАННЯ»

*(для студентів галузі знань 0306 – «Менеджмент і адміністрування»
напряму 6.030601 – «Менеджмент» заочної форми навчання)*

Укладач : **ЦИГАНОК** Володимир Наумович

В авторській редакції

Комп'ютерне верстання *І. В. Волосожарова*

План 2011, поз. 635 М

Підп. до друку 19.03.2012 р.	Формат 60x84/16
Друк на ризографі	Ум. друк. арк. 1,8
Тираж 50 пр.	Зам. №

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4064 від 12.05.2011 р.